

ЮВІЛЕЇ

ВІДДАНИЙ ЖУРНАЛІСТИЦІ «Ювілейне» слово про Юрія Бідзілю

Одна з найвідоміших фраз заслуженого журналіста України, першого директора Інституту журналістики КНУ імені Тараса Шевченка

А. Москаленка «журналістика – не тільки професія, а й спосіб життя» цілком зіставна з діяльністю Юрія Ми-

хайловича Бідзілі – завідувача кафедри журналістики, кандидата філологічних наук, професора Ужгородського національного університету.

Відомий далеко за межами рідного Закарпаття у фахових колах, Ю. Бідзіля народився 18 листопада 1965 року в селі Сасово Виноградівського району. Від батьків – сільських трударів – успадкував принцип Г. Сковороди: «Роби те, до чого народжений». Перші журналістські спроби з'явилися за шкільних років у газетах «Зірка», «Закарпатська правда», «Молодь Закарпаття» та виноградівській «районці». Після завершення навчання чи не найбільше здібного юнака вабила медіасфера, однак в Ужгороді в радянські часи можна було опанувати лише філологічну спеціальність. Отож вирішив вступити до місцевого університету й здобути класичні фундаментальні знання з російської мови й літератури. Ставши студентом, паралельно набував і досвіду, який стане в пригоді в майбутньому: опановував журналістику на факультеті «громадських професій» в Ужгородському університеті, дописував до газет, брав активну участь у заходах, пов'язаних із часописами, відвідував різні гуртки, котрі діяли при редакціях.

1990 року Ю. Бідзіля закінчив із відзнакою філологічний факультет за спеціальністю «Російська мова і література», а міністерство освіти скерувало на викладацьку діяльність до рідного вишу. У Львівському державному університеті ім. Івана Франка захистив кандидатську дисертацію за темою «Творчість І. А. Сільвая та особливості літературного про-

цесу на Закарпатті у другій половині XIX століття». Згодом, коли 1999 р. видали диплом кандидата філологічних наук, отримав посаду доцента кафедри російської літератури. Коли ж в альма-матер відкрили відділення журналістики, реалізував давню дитячу мрію – присвятив себе медіагалузі. Став доцентом кафедри журналістики (2003). Із 1999 року очолив цей підрозділ, а з 2009 року є її професором.

Процес заснування журналістської спеціальності на Закарпатті був непростим, оскільки тоді багато хто з авторитетних фахівців під тиском пострадянського минулого вважав, що філологи не зможуть повноцінно готувати працівників для ринку ЗМІ. А Ю. Бідзіля виявився одним із тих, котрі в непростий час узялися спростувати такі стереотипи. Наполеглива праця дала свій результат – відділення журналістики в Ужгороді з'явилося п'ятим в Україні після відповідних факультетів у Києві, Львові, Дніпропетровську, а також аналогічного підрозділу в Харкові. Тепер закладів, які готують фахівців за спеціальністю «Журналістика та інформація» – більше 40. Отож вибір було зроблено правильний, тим більше, що найзахідніший регіон України нагально потребував підготовки працівників для ЗМІ з урахуванням специфіки багатонаціонального й транскордонного краю.

Заслугою ж Ю. Бідзілі є те, що він, дипломат і працелюб за натурою, підібрав справжніх фахівців за різними напрямками роботи, з акцентом на практичну підготовку спеціалістів зробив вагомий внесок у розбудову матеріальної бази відділення, на якому тепер успішно функціонують редакція газети «Погляд», телерадіоцентр, сайт відділення журналістики, Прес-клуб молодого журналіста «Медіаперспективи» тощо, робота яких неодноразово визнавалася однією з кращих в Україні.

Особливо вагомим зусиль було докладено наприкінці 2005 року, коли кафедра журналістики на чолі зі своїм керівником виборолла право попрацювати в Проекті Тресту Всесвітньої служби «Бі-Бі-Сі» / Європейського союзу / TACIS «Розвиток медіанавичок – Україна». Як наслідок, до обладнання, яке вже вдалося придбати для потреб відділення в результаті співпраці з посольством США, додалося нове сучасне (із можливістю започаткувати телерадіостудію), а

майже всі викладачі кафедри пройшли фахове стажування у Великобританії, зокрема на базі Тресту «Бі-Бі-Сі» в Лондоні. При тому Ю. Бідзіля залишається скромним, відзначає насамперед активні зусилля своїх колег, теперішніх і колишніх, зокрема першого завідувача кафедри журналістики Валентини Володимирівни Барчан. Цілеспрямований керівник завдяки розвитку загальноукраїнських та міжнародних контактів до навчального процесу на відділенні журналістики активно залучає різних партнерів, до університету приїжджають проводити лекції, тренінги, майстер-класи відомі викладачі, медійники, як, скажімо, тренери зі Швеції в рамках міжнародного проекту «Особливості викладання журналістики, новітніх медіа та комунікацій в умовах сучасного інформаційного ринку». Зрештою, і сам завідувач упродовж роботи на кафедрі постійно вдосконалює професійну кваліфікацію. Спочатку на факультеті журналістики Львівського національного університету імені Івана Франка, потім в Інституті журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка та за кодомом: в Ілінойському університеті (м. Урбана-Шампейн, США), у вищій школі журналістики в Кальмарі (Швеція), французькій школі журналістики в Ліллі, Всесвітньому тресті Бі-Бі-Сі (Лондон).

Паралельно Ю. Бідзіля реалізує себе на різних адміністративних посадах, у громадській та науковій діяльності. Так, у 1993 – 2004 рр. працює на посаді заступника декана філологічного факультету, у 2004 – 2005 стає проректором із начальничо-виховної роботи, у 2006 – 2013 – деканом філфаку. Також вступає до Національної спілки журналістів України (2000), очолює громадську організацію «Медіаперспективи». Авторитетного закарпатського фахівця обирають і членом науково-методичної комісії із соціальних комунікацій (секція журналістики) при Міністерстві освіти і науки України, залучають до складу спеціалізованої вченої ради Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара (К 08.051.19) за двома спеціальностями напряму «Соціальні комунікації». Ю. Бідзіля входить до редколегій трьох фахових наукових журналів, серед яких 1 міжнародний («Актуальні проблеми масової комунікації», Київ) та 2 вітчизняні; активно співпрацює з редакцією журналу «Медіакритика».

Разом із колегами Юрій Михайлович на базі відділення журналістики успішно організовує міжнародні та всеукраїнські конференції, які здобувають високі оцінки її учасників й отримують статус постійних.

Працелюбність, жага до знань, бажання відчувати себе на вістрі часу позначаються й на обширах наукової діяльності. Сьогодні коло таких зацікавлень є значним, адже вони стосуються історії української журналістики, медіа націо-

нальних меншин, особливостей розвитку ЗМІ в умовах транскордоння, сучасних інформаційних процесів тощо. Перу Ю. Бідзілі належить близько 100 наукових публікацій: статей, монографій, посібників... У дослідженнях автор – вдумливий, ґрунтовний, виважений, що називається, на часі. Скажімо, у посібнику «Преса Закарпаття ХІХ – ХХ століть» (Ужгород, 2001) вміщено оригінальну наукову розвідку «Преса Закарпаття: проблеми формування й становлення», де Юрій Михайлович одним із перших дає новітнє, позбавлене ідеологічних рудиментів та наукових штамлів, бачення функціонування часописів в одному з найсамобутніших регіонів України. Або ж злободенні дослідження, які стосуються теми інформаційної безпеки держави, функціонування вітчизняного інформаційного простору, що з розвитком воєнних дій на Сході України набувають особливої актуальності. Так само нагальними є посібники з теорії і практики журналістської творчості, реклами, розроблені для студентів різних курсів з урахуванням специфіки навчального процесу на відділенні. Розвідки Ю. Бідзілі завжди вирізняються подихом доби, глибинністю, нестандартним підходом. Серед них – монографія «Творчість Івана Сільвая» (2000), перший у незалежній Україні «Словник журналіста: терміни, мас-медіа, постаті» (2007, відповідальний редактор) навчально-методичні розробки «Радіожурналістика: як починати вчитися?», «Практична тележурналістика у чотирьох кроках» (2012, у співавторстві з І. І. Бабушаком), наукові статті «Сучасний інформаційний простір України як специфічний вияв постмодернізму» (2003), «Масова комунікація і проблема насилля над масовою свідомістю» (2004), «Специфіка висвітлення соціально-культурної тематики в україномовному будапештському часописі «Громада» (2005), «Проблема етнотолерантності в сучасному інформаційному просторі Закарпаття» (2007), «Український сегмент преси в інформаційному просторі Італії», «Особливості сучасного медіапростору Великої Британії», «Філософія комунікації постмодернізму в «Записках українського самашедшого» Ліни Костенко», «Угорський етнос та угорськомовна преса на Закарпатті», «Громадянська позиція журналіста і проблема «політичного браконьєрства» в публіцистиці Петра Скуця» (2008), «Особливості розвитку україномовних медіа в Угорщині та Румунії», «Проблема «журналіст і влада» в науковій спадщині професора В. Й. Здоровеги», «Міжкультурна чи медійна комунікація?» (2010), «Slovak press in Transcarpathias: the revival of national identity» (2015) та ін.

Працю Ю. Бідзілі помічають, а його здобутки відзначають різними нагородами. Зокрема, подякою Міністерства освіти і науки України (2015), почесними грамотами Національної

спілки журналістів (2003, 2010), Закарпатської обласної ради (2001, 2002, 2003, 2008), Закарпатської обласної державної адміністрації (2004, 2009) тощо.

2015 року знаний науковець зустрів кілька знакових ювілеїв: власне 50-річчя (у листопаді), а також 10 років роботи на російському, 15 на журналістському відділенні філологічного факультету, 25 – роботи в Ужгородському національному університеті та 25-річчя срібного весілля.

Ю. Бідзіля досягнув не просто вагомого періоду у своєму житті, а етапу, сповненого важливого досвіду, енергії, завзяття, які дозволя-

ють не спочивати на лаврах, а навпаки, із подвійною силою рухатися вперед. У керівника-ювіляра чимало планів, які він прагне втілити. Про них намагається не говорити наперед, а діяти, і лише після цього звітувати конкретними справами. Зокрема, попереду робота над створенням самостійного «журналістського» факультету в УжНУ, нові наукові дослідження, удосконалення навчальних програм і планів. Юрій Михайлович продовжує активно залишатися в журналістиці. Вона присутня в ньому, а він відданий їй.

Володимир Тарасюк

Фото: Ювіляр Юрій Михайлович Бідзіля